

Görüş

Güç, strateji ve potansiyeller: Çin ordusunun temel yetenekleri ve unsurları üzerine bir inceleme

Md Nazmul İslam ^{1,*}

¹ Kıdemli Araştırmacı, The Bosphorus Center for Asian Studies (BAAM), Türkiye.

* İletişim: nazmulislamglobal71@gmail.com

Gönderim: 30.11.2019; Kabul: 02.12.2019. DOI: <http://dx.doi.org/10.38154/cjas.13>

Öz: Bu makale, Çin'in askeri gücünün, stratejisinin ve temel kabiliyetlerinin son on yıl içerisindeki ve önümüzdeki on yıldaki gelişimini -kara savaşına odaklanarak- ve bu gelişmenin Çin ve Çin'in bölgesel ve uluslararası rakiplerine yönelik politika etkilerini analiz etmektedir. Bu amaçla, Çin'in askeri gücü, stratejisi ve potansiyellerindeki değişimi analiz etmek için iki bölümlü bir teorik çerçeve tasarlanmıştır: (1) Çin askeri gücünün altında yatan siyasi, ekonomik, demografik ve toplumsal faktörleri tespit etmek ve çıkarsamak ve (2) kilit askeri yetenek alanlarının geçmiş, şimdiki ve gelecekteki olası gelişimini değerlendirmek. Makale, resmi Çin hükümet belgeleri, resmi bütçeler, yasalar ve basın açıklamaları dahil olmak üzere açık kaynaklara ve Savunma İstihbarat Ajansı, İsveç Savunma Araştırma Ajansı, Dış Askeri Araştırmalar Ofisi, RAND ve benzeri resmi, hükümet destekli ve hükümet dışı araştırma kurumları tarafından Çin ordusu hakkında yazılan bir dizi ayrıntılı açık kaynak rapora dayanmaktadır. Çin ve Batı medyası da, Çin'in askeri gelişmeleri ve operasyonları hakkında kaynak sağlamıştır.

Anahtar kelimeler: Çin, ulusal güvenlik, askeri güç, askeri kabiliyet, askeri strateji, askeri potansiyel

Power, strategy and potentials: A study on the factors and key capabilities of China's military

Abstract: This article summarises and analyses the development of China's military power, strategies and key capabilities over the last 10 years, and for the next 10 years. The article focuses on China's ground combat capabilities and

their implications for China's regional and international rivals. The article puts forward a two-part theoretical framework for the study of the development of China's military power, strategy and potentials (1) to identify and forecast the political, economic, demographic and societal factors underlying the Chinese military, and (2) to evaluate the possible past, present and future advances in the main military capability zones. This article is based on open sources, including official Chinese government documents, and official budgets, laws and public statements, and on a range of detailed open-source reports about the Chinese military, issued by government, government-sponsored and non-governmental research institutions, such as the US Defense Intelligence Agency, the Swedish Defense Research Agency, the Foreign Military Studies Office and RAND, among others. The Chinese and Western news media also provided reporting on China's military developments and operations.

Keywords: China, national security, military power, military capacity, military strategy, military potentials

---

Giriş

Çin ile Batı, Çin ve Hindistan, Çin ve Rusya'nın gelecekteki niyetleri arasındaki stratejik konum, ekonomik gelişme ve çeşitlendirilmiş politik çıkarlar belirsizdir, Çin'in ordusundaki gelişim, özellikle ABD ve müttefikleri açısından Batı'ya gerçek zorluklar sunmaktadır. Bununla birlikte Çin'in ordusu, Xi Jinping'in devlet başkanlığı boyunca önemli ölçüde iyileşmiş görünüyor. Çin'in ordusunun gelecekteki gücü konusundaki belirsizlik Batı'nın savunma stratejilerini planlayanlar için zorluk teşkil etmektedir. Çin, Batı ile kendisi bakımından daha avantajlı bir denge sağlamak için kara kuvvetlerini güçlendirebilir ya da ekonomisi ve demografisi onu güçlerinin hacmi ve kalitesini kısıtlamaya zorlayabilir. Çin ayrıca, askeri yatırımını, ABD ve Japonya'nın küresel güç projeksiyonundaki ordularının güçlü savunma kapasitelerine hazırlık yapmak gibi rekabet öncelikleri üzerine odaklayabilir.

Çin'in ulusal güvenlik stratejisini anlamak

Çin'in geniş ulusal güvenlik konsepti, dış etkilerin terörizm veya demokrasi talebinin kaynaklık ettiği fikirlerin yayılması gibi iç istikrarı etkilediği alanlar dahil olmak üzere hem iç istikrarı hem de dış tehditleri kapsamaktadır. Çin, ulusal güvenlik politikasının koordinasyonu ve geliştirilmesinde daha fazla

tutarlılık sağlamak ve ulusal güvenlik yönetiminin kontrolünü güçlendirmek için Çin Komünist Partisini (ÇKP), askeri ve resmi kurumları modernize ediyor.

Son dört yılda, Ulusal Halk Kongresi, karşı-casusluk, istihbarat, terörle mücadele ve siber güvenlik dahil olmak üzere karmaşık ulusal güvenlik kaygılarını ele alma amaçlı bir yasalar dizisini kabul etti. Ayrıca, geniş bir 2015 Ulusal Güvenlik Yasası bu konuları ve diğerlerini geniş bir ulusal güvenlik kavramı altında gruplandırdı ve merkezi otoritelerin korunmasındaki rolünü güçlendirdi" (ABD Savunma Bakanlığı 2019).

ÇKP, ilk ulusal güvenlik stratejisi taslağını 2013'te yeni Ulusal Güvenlik Komisyonunun (NSC) kurulmasının ardından 2015 yılında kabul etti. Uzmanlara göre NSC'nin ilk toplantısında Cumhurbaşkanı Xi Jinping, NSC'ye "merkezi, birleşik, oldukça etkili ve otoriter bir ulusal güvenlik öncü sistemi" kurma görevini vermiştir. NSC halen Xi Jinping, Li Keqiang ve muhtemelen Çin'in en önde gelen parti liderlerinden Li Zhanshu tarafından yönetiliyor.

Tablo 1. Çin'in Stratejik Öncelikleri

Strateji Ögesi	Açıklaması
Stratejik caydırıcılık	Çin topraklarına ve Tayvan, Hongkong, Aksai Çene, Doka La ve Güney Çin Denizi gibi yönetilen bölgelere saldırının önlenmesi
Bölgesel egemenlik	Hindistan, Rusya ve Japonya dışındaki Güneydoğu ve Güney Asya ülkeleri de dahil olmak üzere, yakın çevrede hızla yanıt verilmesi
Seferberlik yetenekleri	Terörizm, istikrarsızlık ve insani felaketslere cevap vermek için alan dışı kampanyalar yürütün
Büyük savaşa hazırlık	Savaş sırasında büyük ölçekli kuvvetlerin harekete geçirilmesi
İç güvenlik	Rejimin hayatta kalmasını sağlamak amacıyla içeride suç ve teröre karşı savunmanın sağlanması

Çin'in Askeri Yükselişi

Deng Xiaoping'in 1978'deki iktidar varsayımından sonra, günümüz Halk Kurtuluş Ordusu'na (PLA) giden yolda, ulusal savunma Çin'in dördüncü önceliği olarak içerildi; diğerleri ise sanayi, bilim ve teknoloji ve tarımdı. Bununla birlikte, 21. yüzyıla girerken, Çin yönetimi, savunma kapsamını genişletmelerine ve PLA'nın gelişim hızını artırmalarına neden olan çeşitli faktörleri bütünlüklü olarak tekrar ele aldı. Çinli liderler, ülkenin 2020'ye kadar olan dönemi, ülkenin büyük bir askeri çatışmaya karışmadığı ve ekonomik ve askeri gelişme için zamana sahip olacağı bir "stratejik fırsat dönemi" olarak algıladı. Sonuç olarak,

1990'ların sonlarında ve 2000'lerin başlarında, Çin'in liderleri, PLA'yı bir savaş mücadelesi aracı olarak modernize etmek için çeşitli pratik adımlar attı (Savunma İstihbarat Ajansı, ABD 2019). PLA'nın modernizasyonunu ve temel kabiliyet eksikliklerinin giderilmesini hızlandırmak için Pekin, PLA'nın bütçesini 2000'den 2016'ya yıllık olarak ortalama yüzde 10 oranında arttırdı. Buna paralel olarak savunma sanayi üslerini iyileştirmek ve PLA'nın yabancı silah alımlarına bağımlılığını azaltmak için teknik programlar geliştirildi.

2004 yılında Cumhurbaşkanı Hu Jintao'nun "PLA'nın Yeni Tarihi Misyonları" olarak adlandırdığı diplomatik ve askeri öngörüler çerçevesinde 2009'dan beri Aden Körfezi'nde gerçekleştirilen itibar operasyonları, uluslararası eğitim ve tatbikatlar, Libya ve Yemen'deki savaş dışı tahliye işlemleri ve BM'nin himayesinde genişleyen barışı koruma operasyonları gibi PLA faaliyetlerinin tümü, Çin'in giderek artan bir şekilde PLA faaliyetlerini artırma konusundaki iddialı vizyonunun birer parçası olmuştur. Büyüyen küresel etkisini desteklemek amacıyla Çin'in 2017'de Cibuti'deki ilk deniz aşırı askeri üssünü kurması, bu ilerlemedeki son gelişme olarak görülebilir. Xi Jinping'in rejimi, 2012'den bu yana PLA'yı kapasite olarak güçlendirmeye, parti yönetiminin askeri önceliklerini vurgulamaya ve askeri yetenekler ile ordunun profesyonelliğini geliştirmeye odaklandı (Xinhua 2017). 2015 yılının sonlarında, Başkan Xi Jinping, en önemli PLA reformlarını açıkladı. Reformlar, PLA'yı, ABD ordusuyla rekabet etmek için uzmanlaşması gerektiğine inanılan ortak operasyon türlerini yürütebilecek daha öldürücü bir güç haline getirmek için tasarlandı. İlk reformlarla, PLA'nın organizasyon şeması yeniden düzenlenirken ortak eylem komutları ve yeni bir Ortak Personel Dairesi kuruldu. Yapısal reformlarla ayrıca, ayrı bir ordu karargahı kuruldu, PLA Roket Gücü kurularak Çin'in füze kuvveti tam kapasiteye yükseltildi, stratejik alan ve siber yetenekleri birleştirildi ve PLA operasyonlarına destek sağlamak için Ortak Lojistik Destek Gücü oluşturuldu (Wuthnow ve Saunders 2017).

Ekim 2017'de gerçekleştirilen 19. Parti Kongresi'nin çalışma raporunda Xi Jinping, PLA'yı "tüm stratejik yönlerde askeri mücadeleye hazırlanmak" için çağırdı ve ordunun Çin'in ulusal gençleşmesini sağlamanın ayrılmaz bir parçası olduğunu söyledi. Xi konuşmasında, PLA'yı 2020 yılına kadar artan bir şekilde bilgilendirilmiş ve stratejik yetenekleri 2035 yılına kadar tamamen modernize edilmiş, birinci sınıf bir askeri kabiliyeti olan mekanize bir güç haline getirmek için üç gelişimsel kriter belirledi (Xinhua 2017).

Tablo 2. Çin'in askeri liderliği

Merkez Askeri Komisyonu				
Başkan	Xi Jinping			
Başkan	Gen Xu	Gen Zhang		
Yardımcısı	Qiliang	Youxia		
Üyeler	Gen Wei	Gen Li	Adm	Gen Zhang Shengmin
	Fenghe	Zuocheng	Miao Hua	
Bölümler	Komisyonlar		Bürolar	
Ortak Personel Bölümü	Disiplin Denetim Komisyonu		Bürolar İdaresi Ajansı	
Siyasi Çalışma Bölümü	Siyaset ve Hukuk Komisyonu		Denetim Bürosu	
Lojistik Destek Departmanı	Bilim ve Teknoloji Komisyonu		İç Askeri Operasyon Bürosu	
Ekipman Geliştirme Departmanı			Reform ve Organizasyon Bürosu	
Eğitim ve İdare Bölümü			Stratejik Planlama Bürosu	
Milli Savunma Mobilizasyon Daire Başkanlığı				

Çin'in askeri gücü ve temel yetenekleri

Günümüzde PLA, küresel olarak çeşitli şekillerde konvansiyonel kuvvet uygulayabiliyor, çünkü Çin nükleer ve siber anlamda ve uzay alanında dünyadaki rakiplerine ulaşabilecek yetenekler geliştirdi. Pekin'in 2018'deki resmi askeri harcaması 170 milyar doların biraz üzerindeydi (Liff ve Erickson 2013). Pentagon, fiili harcamaların 200 milyar doların üzerinde olduğunu tahmin ediyor (Asan Forumu 2014). Gelir yaratmaya gelince, Çin şu anda küresel olarak en büyük beş silah ihracatçısı arasında yer alıyor ve genellikle rakiplerinden daha esnek şartlar ve yaratıcı yan ödeme imkanları sunuyor. Pakistan ile yapılan başlıca anlaşmalar ve Orta Doğu'daki artan satışlar, bu konudaki olumlu trendi desteklemektedir. Bununla birlikte, aşağıdaki bu makaledeki tablolarda özetlenen 2019 yılı itibarıyla Çin'in askeri gücünü bilmek çok önemlidir.

Tablo 3. Halk Kurtuluş Ordusu hakkında özet bilgiler

Bir bakışta Halk Kurtuluş Ordusu	
Hizmetler	Ordu, Donanma, Hava Kuvvetleri, Roket Gücü, Stratejik Destek Gücü
Personel	Normal güçlerde yaklaşık 2 milyon
Çalışma biçimi	Mecburi görev, kısmi gönüllü
Ekipman profili	Öncelikle diğer ülkelerden türetilen teknolojiye etkilene yerel sistemler; her hizmette modern silahlar; bazı gelişmiş silahlar
Çekirdek gücü	Uzun vadeli hassas görevler, bilgi savaşı, nükleer yeteneği
Geliştirme gücü	Deniz gücü projeksiyonu, özel işlemler
Anahtar güvenlik açıkları	Lojistik, katı komuta yapısı, ortak savaş

Kaynak: National Interest, 2019.

Güney Çin Denizi'ndeki askeri güç ve yetenekler

Güney Çin Denizi'nde, bölgesel sorunları domine etmek ve kontrol altına almak için Çin, 1,5 ton taşıma kapasitesi ve "iyileştirilmemiş pistlerden en kısa sürede kalkma kabiliyeti ile" dünyanın en büyük kargo İHA'sı AT-200'ü de içeren askeri kapasitesini kullanmıştır. Ayrıca Çin, dünyanın en büyük amfibi uçağı olan AG-600'ün de üreticisidir.

Tablo 4. Çin ordu komutanlıkları

Komutanlıklar	Hizmet ve destek kuvvetleri	Okullar	Paramiliter kuvvetler
Doğu Birlikleri	Kara kuvvetleri	Askeri Bilim Akademisi	Halk Silahlı Polisi
Güney Birlikleri	Donanma	Ulusal Savunma Üniversitesi	Halk Silahlı Kuvvetleri Deniz Milisleri
Batı Birlikleri	Hava kuvvetleri	Ulusal Savunma ve Teknoloji Üniversitesi	Çin Sahil Güvenliği
Kuzey Birlikleri	Roket Gücü		
Merkez Birlikleri	Stratejik Destek ve Ortak Lojistik Destek Gücü		

Kaynak: National Interest (2019).

Deniz Kuvvetleri

PLA Donanması (PLAN), PLA Hava Kuvvetleri (PLAAF) ve diğer PLA hizmetleri, artan gücü ve kapasitesiyle dikkat çekiyor. Son on yılda, Aden

Körfezi başta olmak üzere farklı bölgelere 30'dan fazla korsanlığa karşı mücadele gücü göndermiştir; 29'u altı ay boyunca 40 gemiye eşlik ederken iki Çin ticaret gemisine de tıbbi yardım sağlamıştır (Erickson, A. S. 2019). Nükleer deniz gücü olarak ise Çin altı adet Shang sınıfı saldırı denizaltısı (SSN) ve dört adet Jin sınıfı SSBN inşa etti. Tonaj bakımından dünyanın en büyük gemi endüstrisini yürüten Çin, seri olarak birçok büyük yüzey savaşçısı üretiyor. Birkaçı halen yapım aşamasında olan dört adet 10.000 tonluk Tip 055 Renhai sınıfı kruvazörü piyasaya sürmüştür bulunuyor. Zaten çeşitli ASCM'leri ve SAM'leri taşıyabilecek kapasitede olan bu kruvazörler kullanılabilir hale geldiklerinde ASBM'leri (gemi karşıtı balistik füzeler) ve LACM'leri (kara saldırı füzeleri) fırlatabilecektir (Erickson 2017). Çin'in denizaltıları ve savaş gemileri, veri birleştirme ve hedefleme yeteneklerinin uyumlulaştırılmasıyla yönlendirilen fazla sayıda güçlü seyir füzeleri ile donatıldı (Gormley, Erickson ve Yuan 2014).

Hava Kuvvetleri

Çin, 2.000'den fazlası savaş uçağı olmak üzere 2.700'den fazla uçağı ile, dünyanın üçüncü büyük hava kuvvetine sahiptir. İnsansız hava araçları (İHA), Çin'in odaklandığı ve başarı sağladığı özel bir alandır (Kania, 2018). Çin geleneksel ALCM'lerin yanı sıra, nükleer seyir füzesinin geliştirilmesiyle uygulanabilir bir nükleer trend izlemektedir. PLAAF, dünyanın en gelişmiş uzun menzilli yüzeyden havaya füze (SAM) kuvvetlerinden birine sahiptir. Çin ayrıca, Rusya'dan satın aldığı S-400'leri test etmektedir. Ayrıca kendi ürettiği HQ-19'u, balistik füze savunma (BMD) yeteneği ile test ediyor. SAM'ler, erken uyarı radarları ve avcı uçakları (çoğunlukla PLAAF kontrolü altındaki) radarlar ve Pekin'in Güney Çin Denizi çıkışlarında proliferasyon yapan gemi ve uçaksavar füzesi sistemleri gibi güçlü bir entegre hava savunma sistemini destekliyor.

Roket Kuvvetleri

Üst düzey bir füze üreticisi olan Çin, dünyanın en aktif balistik füze geliştiricisidir ve dünyanın önde gelen nükleer ve konvansiyonel sistemlerinden bazılarına sahiptir. Çin'in nükleer kuvvetleri 90 ICBM'yi içermektedir. Geliştirilmekte olan yeni bir varyant olan çoklu hedefleme aracı (MIRV), karayolu mobil DF-41'in yanı sıra Çin iki büyük ASBM, DF-21D MRBM ve DF-26 orta menzilli balistik füze (IRBM) kullandı (Erickson 2018). Her ikisi de yeni OTH radarları tarafından desteklenmektedir. 1.500 km menzilli DF-21D batı Pasifik Okyanusu'ndaki uçak gemileri de dahil olmak üzere gemilere saldırabilir kapasitededir ve sahada hızla yeniden yükleme yapabildikleri iddia edilmektedir. DF-26'nın üç çeşidi, Batı Pasifik ve Hint Okyanusları ile Güney Çin

Denizi'ndeki deniz hedeflerine karşı konvansiyonel görevlerin yanı sıra kara hedeflerine karşı nükleer görevleri de icra edebilir durumdadır (Erickson 2018).

Tablo 5. Çin'in askeri gücü, 2019

Toplam Nüfus	1,384,688,986
Toplam Askeri Personel	2.693.000 (tahmin)
Aktif Personel	2.183.000
Yedek Personel	510.000
Hava gücü: Toplam Uçak Gücü	3.187 (137 ülke arasında 3.)
Savaş Uçağı	1.222 (137 ülke arasında 2.)
Saldırı Uçağı	1.564 (137 ülke arasında 2.)
Taşıyıcılar	193 (137 ülke arasında 4.)
Eğitmenler	368 (137 ülke arasında 5.)
Toplam Helikopter Gücü	1.004 (137 ülke arasında 3.)
Saldırı Helikopteri	281 (137 ülke arasında 3.)
Kara gücü: Savaş Tankları	13.050 (137 ülke arasında 2.)
Zırhlı Savaş Araçları	40.000 (137 ülke arasında 2.)
Kendinden itmeli top	4.000 (137 ülke arasında 2.)
Çekicili top	6.246 (137 ülke arasında 1.)
Roket bataryaları	2.050 (137 ülke arasında 3.)
Deniz gücü: Toplam Donanma Varlığı	714
Uçak gemisi	1
Fırkateyn	52
Destroyer	33
Korvet	42
Denizaltı	76
Devriye Gemileri	192
Mayın	33
Savunma Bütçesi	\$224.000.000.000
Yüzölçümü	9.596.961 km²
Kıyı şeridi	14.500 km
Paylaşılan Kenarlıklar	22.457 km
Su yolları	110.000 km

Kaynak: Küresel Ateş Gücü (2019).

Uzay

2018, Pekin'in en üretken uzay lansman yılıydı, 39 uzay fırlatma denemesinden 38'i başarılı oldu ve yaklaşık 100 uzay aracı yörüngesine kavuştu. Çin'in uzaya dayalı erken uyarı kabiliyeti geliştirmeye çalıştığı gerçeği, Çin-Amerikan

caydırıcılık ilişkisi için önemli sorular ortaya çıkaran “uyarı üzerine fırlatma”ya dayalı nükleer kapasiteyi sağlayabilir. Ulusal bir prestij ve teknik cesaretin sembolü olmasının yanı sıra, Çin, BM Dış Uzak İşleri Ofisindeki yumuşak gücünü kullanmaya çalışıyor.

Balistik ve seyir füzeleri yoluyla Çin'in uzay gücü projeksiyonu muazzam ilerleme kaydettiği bir alandır ve özellikle yeni alanlara -siber, uzay, hipersonik, yapay zekâ gibi- çok fazla yatırım yapmış durumdadır.

Sonuç

Çin askeri gücü ve modernizasyonunun şu anki yörüngesi, PLA'nın daha derin, savunma için büyük kara kuvvetleri gerektiren kıta oryantasyonlu bir ordudan ziyade, daha küçük ve hareketli, teknolojik olarak gelişmiş “aktif çevresel savunma” yeteneğine ve kombine bir kıta ve deniz oryantasyonuna sahip bir ordu olması üzerinde şekillenmektedir. Çin ordusu, envanterini genişletmekte ve PLA'nın kıyılarındaki güçlerini daha uzağa göndermesini ve ileriye doğru yayılan kuvvetlerinin uçak, denizaltı ve füze gibi çeşitli saldırılardan korunmasını sağlamak için eğitimini değiştirmektedir. Bununla birlikte Çin'in Asya'nın ekonomi ve güvenlik düzenini şekillendirmedeki rolünün gelecekte dış politikasının en tartışmalı parçası olması muhtemeldir. Diğer yandan Çin'in Asya'nın en büyük gücü olma konusundaki kararlılığı, kaçınılmaz olarak ABD'yi etkilemesi nedeni ile aralarındaki rekabeti daha da arttıracaktır.

Çin'in bu vizyonunun gerçekleştirme kabiliyeti, birçok Asya ülkesinin Çin'in gücüne güven duymaması nedeniyle sınırlıdır. Pekin'in, diğer ülkelerin çıkarlarını yeterince dikkate almayan girişimleri yoluyla bölgesel baskınlığını ortaya koymaya çalışması, bölgedeki devletlerin olumsuz tepkilerine yol açacak gibi görünmektedir. Bu nedenle, Çin'in ticaret ve altyapı gibi büyük jeopolitik ekonomik inisiyatifleri kullanabilmesinin bir sınırı bulunmaktadır.

Çin, ekonomik büyümesini sürdürmede karşılaştığı zorlukların yanı sıra, Asya'nın ekonomi ve güvenlik düzenini kendi lehine daha avantajlı kılma çabalarında da birçok engelle karşılaşacaktır. Bu çalışma, genel olarak, Çin'in askeri güçleriyle savaş sonrası uluslararası düzene karşı tutum ve davranışlarının karmaşık bir resmini çizmiştir. Çin'in askeri reformu uluslararası düzene karşı düşmanca ya da uluslararası düzeni destekleyici olarak nitelendirilemez, ikisi arasında bir yerededir. Çin'in askeri reformu ile uluslararası düzen arasındaki etkileşimin temel yörüngesi son otuz yılda olumlu olmuştur. Çin'in artan gücüne saygı gösterilse de, çok taraflı bir düzenin sorumlu bir lideri olarak görülme arzusu, zaman zaman Çin'in eylemlerine bir takım sınırlar oluşturmuştur. Ancak, sonuç olarak Çin uluslararası düzenin belirli

kurallarına ve normlarına meydan okuyabilecek kendi göreceli gücü için belirli emelleri gerçekleştirme kararı görünüyor.

Kaynakça

- Adam P. Liff ve Andrew S. Erickson. 2013. "Demystifying China's Defence Spending: Less Mysterious in the Aggregate." *The China Quarterly*, 216, 805-830.
- Asan Forumu. 2014. "Bu Zamandaki Bütçe: Çin'in Savunma Harcamalarını Ölçmek." Erişim tarihi: 10.07.2019. <http://www.theasanforum.org/the-budget-this-time-taking-the-measure-of-chinas-defense-spending/>.
- Axe, David. 2019. "Naval Showdown: Is China's Navy Catching Up to America?" *The National Interest*, Erişim tarihi: 05.07.2019. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/naval-showdown-chinas-navy-catching-america-55592>.
- China Sing Post. 2011. "Çin'in Yeni Projesi 718 / J-20 Avcısı: Gelişme görünümleri ve stratejik uygulamalar".
- Defense Intelligence Agency. 2019. "China Military Power: Modernizing a Force to Fight and Win." USA: Defense Intelligence Agency, Erişim tarihi: 10.07.2019. [https://www.dia.mil/Portals/27/Documents/News/Military%20Power%20Publication/s/China Military Power FINAL 5MB 20190103.pdf](https://www.dia.mil/Portals/27/Documents/News/Military%20Power%20Publication/s/China%20Military%20Power%20FINAL%205MB%2020190103.pdf).
- Dennis M. Gormley, Andrew S. Erickson ve Jingdong Yuan. 2014. *A Low-Visibility Force Multiplier: Assessing China's Cruise Missile Ambitions*. USA: National Defense University Press.
- Department of Defense. 2019. "Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2019." USA: Office of the Secretary of Defense, Erişim tarihi: 07 Temmuz 2019, [https://media.defense.gov/2019/May/02/2002127082/-1/-1/1/2019 CHINA MILITARY POWER REPORT.pdf](https://media.defense.gov/2019/May/02/2002127082/-1/-1/1/2019%20CHINA%20MILITARY%20POWER%20REPORT.pdf).
- Elsa, Kania B. 2018. *The PLA's Unmanned Aerial Systems – New Capabilities for a "New Era" of Chinese Military Power*. USA: U.S. Air Force China Aerospace Studies Initiative.
- Erickson, Andrew S. 2019. "The Pentagon Reports: China's Military Power." *The National Interest*, Erişim tarihi: 08.07.2019. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/pentagon-reports-china%E2%80%99s-military-power-56542>.
- Erickson, Andrew, S. 2017. *Chinese Naval Shipbuilding: An Ambitious and Uncertain Course (Studies in Chinese Maritime Development)*. Maryland: Naval Institute Press.
- Erickson, Andrew, S., Evan Braden Montgomery, Craig Neuman, Stephen Biddle ve İvan Oelrich. 2017. "How Good Are China's Antiaccess/Area-Denial Capabilities?", *International Security*, 41 (4), 202-213.
- Erickson, Andrew. S. 2015. "Academy of Military Science Researchers: Why We had to Develop the Dongfeng-26 Ballistic Missile". <http://www.andrewerickson.com/2015/12/academy-of-military-science-researchers->

[why-we-had-to-develop-the-dongfeng-26-ballistic-missile-bilingual-text-analysis-links/](#)

Erickson, Andrew. S. 2018. "The China Anti-Ship Ballistic Missile (ASBM) Bookshelf." Erişim tarihi:25.12.2018. <http://www.andrewerickson.com/2018/12/the-china-anti-ship-ballistic-missile-asbm-bookshelf>.

Erickson, Andrew. S. 2019. "The China Anti-Piracy Bookshelf: Statistics & Implications from Ten Years' Deployment... & Counting" Erişim tarihi: 10.07.2019. <http://www.andrewerickson.com/2019/01/the-china-anti-piracy-bookshelf-statistics-implications-from-ten-years-deployment-counting/>.

Global Fire Power. 2019. "China Military Strength" Erişim tarihi: 10.07.2019. https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=china.

http://www.chinassignpost.com/wp-content/uploads/2011/01/China-SignPost_18_J20-analysis_17-Ocak-2011-11.pdf.

Wuthnow, Joel ve Phillip C. Saunders. 2017. *Chinese Military Reforms in the Age of Xi Jinping: Drivers, Challenges, and Implications*. USA: NDU Press.

Xinhua. 2017. "Xi Jinping's report at 19th CPC National Congress" http://www.xinhuanet.com/english/special/2017-11/03/c_136725942.htm.

Xinhua. 2017. "China Focus: "Be ready to win wars," China's Xi orders reshaped PLA" Erişim tarihi: 09.07.2019. http://www.xinhuanet.com/english/2017-08/01/c_136491455.htm.

© 2019. This work is licensed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).